

Archimedeslaan 6
Postbus 85242
3508 AE Utrecht

VERZONDEN 14 SEP. 2015

Gemeente Utrecht
T.a.v. mevrouw A.M. Cox
Postbus 8406
3503 RK UTRECHT

Datum 31 augustus 2015
Zaaknummer Z/15/072424
Briefnummer 453463
Uw nummer
Onderwerp Externe veiligheid
BP Veemarkt (1^e
herziening)

Contactpersoon J. van Berkel
Telefoonnummer 030-702 3184
E-mailadres j.vanberkel@rudutrecht.nl
Pagina 1 van 5

Geachte mevrouw Cox,

Op uw verzoek adviseer ik u hierbij over externe veiligheids aspecten met betrekking tot het bestemmingsplan Veemarkt (1^e herziening).

Voor dit advies ben ik uitgegaan van de volgende documenten:

- Concept verbeelding van het plan (NL.IMRO.0344.BPVEEMARKT1EHERZ-ON01). Op 19-8 per e-mail ontvangen van Peter Meijer.
- Concept tekst Toelichting van het plan. Op 19-8 per e-mail ontvangen van Peter Meijer.
- Concept Regels van het plan. Op 19-8 per e-mail ontvangen van Peter Meijer.

Mijn advies heb ik ingedeeld in een drietal onderdelen: deeladviezen van procedurele aard, van algemene aard en van inhoudelijke aard.

Procedureel

Advies 1

De ontwerpbeschikking ter advies voorleggen aan het hoofdkantoor van de Veiligheids Regio Utrecht (Archimedeslaan 6). Deze verplichting is opgenomen in het Besluit externe veiligheid transportroutes.

Algemeen

Advies 2

De tekst in bijlage A bij deze brief gebruiken ten behoeve van een paragraaf over lokaal beleid, in de toelichting van het bestemmingsplan.

Advies 3

De tekst in bijlage B bij deze brief gebruiken als hoofdtekst voor een EV paragraaf in de toelichting bij het bestemmingsplan.

Advies 4

Aan het bestemmingsplanplan moet (in het bijlagenboek) de volgende rapportage worden toegevoegd:

- Rapportage van de RUD Utrecht: "Toetsing plaatsgebonden risico (PR) en verantwoording groepsrisico (GR) - Bestemmingsplan Veemarkt (1e herziening)"

Transportassen

Advies 5

Op de verbeelding een plasbrandaandachtsgebied (PAG) van 30 meter opnemen langs de A27. De 30 meter geldt vanaf de buitenste kantstreep van het snelwegtracé van de A27, en niet van de afrit.

Volgens artikel 10 van het Bevt geldt binnen zo'n PAG een verantwoordingsplicht indien bebouwing mogelijk wordt gemaakt. Bovendien moet dan worden voldaan aan eisen uit het Bouwbesluit.

Advies 6

In een voorschrift van de planregels opnemen dat binnen het PAG geen (beperkt) kwetsbare objecten zijn toegestaan. Dit advies is afgestemd met Peter Meijer van de sector REO.

Ter illustratie wordt verwezen naar de algemene aanduidingsregels (artikel 40) van het ontwerp bestemmingsplan "Actualisering 2015, Oog in Al en Lunetten". In artikel 40.4 zijn regels opgenomen voor de aanduiding "Veiligheidszone – plasbrandaandachtsgebied". De redactie van die tekst kan worden gebruikt voor het plan Veemarkt (1^e herziening).

Voor eventuele opmerkingen of vragen kunt u contact opnemen met de heer J. van Berkel.

Met vriendelijke groet,

Ing. S.M.M. Borgers
Directeur RUD Utrecht

Bijlage:

- Rapportage van de RUD Utrecht: "Toetsing plaatsgebonden risico (PR) en verantwoording groepsrisico (GR) - Bestemmingsplan Veemarkt (1^e herziening)"

Bijlage A (op te nemen tekst in de toelichting)

Nota externe veiligheid

Uitgangspunt is dat de stad in ontwikkeling is en daarvoor ruimte nodig heeft. Deze nota gaat in op het beleid van de gemeente Utrecht over de beheersing van risico's als gevolg van inrichtingen die met gevaarlijke stoffen werken en het vervoer van gevaarlijke stoffen. De gemeente Utrecht kiest er daarbij voor om niet wezenlijk af te wijken van de veiligheidseisen die vermeld staan in de risiconormering van de Rijksoverheid. Wel spreekt de gemeente Utrecht zich nadrukkelijk uit over de richtwaarde voor het plaatsgebonden risico (voor beperkt kwetsbare objecten) en de oriëntatiewaarde van het groepsrisico. Utrecht respecteert zowel die richtwaarde als die oriëntatiewaarde en zal slechts in bijzondere gevallen afwijken van deze waarden.

De beleidskeuzes hebben betrekking op nieuwe situaties, waarin een risicobron zich vestigt of uitbreidt, of een risico-ontvanger, zoals een woning, wordt gebouwd.

Daarnaast wordt in deze nota aangegeven op welke wijze Utrecht de veiligheidsrisico's wil beheersen die zij kan beheersen.

Conclusie voor bestemmingsplan

Aan de ambities ten aanzien van de richtwaarde en de oriëntatiewaarde wordt in het plan voldaan. De beleidskeuzes uit de nota geven geen beperkingen voor het plangebied.

Bijlage B (op te nemen tekst in de toelichting)

1 Externe veiligheid

1.1 Kader

Het werken met, de opslag en het transport van gevaarlijke stoffen leidt tot veiligheidsrisico's voor omwonenden, bedrijven en passanten. Om deze risico's te beheersen worden in bestemmingsplannen de relaties tussen deze activiteiten en hun omgeving conform wet- en regelgeving verantwoord en vastgelegd. Daartoe moeten in de eerste plaats risicobronnen geïnventariseerd worden. Vervolgens wordt een toets uitgevoerd aan de betreffende wet- en regelgeving.

1.2 Plansituatie

In en direct rond het plangebied is een inventarisatie gedaan naar risicoveroorzakende activiteiten. Dit heeft het volgende overzicht opgeleverd:

1. Vervoer van gevaarlijke stoffen over wegen, spoorwegen en water. Grenzend aan het plangebied bevindt zich de A27. Deze weg is daarmee relevant voor het plangebied. De nieuwbouwlocaties (woningen) bevinden zich allen op meer dan 200 meter van de A27. Andere Basisnet-transportassen liggen allen op zeer grote afstand (meer dan een kilometer) van het plangebied. Nadere beschouwing is niet nodig.
2. Vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen. In of nabij het plangebied bevinden zich geen buisleidingen voor gevaarlijke stoffen.
3. Bedrijven die vallen onder het Bevi. In het plangebied bevinden zich geen Bevi bedrijven. Ook buiten het plangebied bevinden zich geen Bevi bedrijven die van invloed zijn op het plangebied.

Het werken met, de opslag en het transport van gevaarlijke stoffen leidt tot veiligheidsrisico's voor omwonenden, bedrijven en passanten. Om deze risico's te beheersen worden in bestemmingsplannen de relaties tussen deze activiteiten en hun omgeving conform wet- en regelgeving verantwoord en vastgelegd. De normen en richtlijnen zijn onder andere vastgelegd in het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt; voor transport over weg, spoor en water).

Voor uitgebreidere achtergrondinformatie wordt verwezen naar de bijlage met de rapportage van de RUD Utrecht: "Toetsing plaatsgebonden risico (PR) en verantwoording groepsrisico (GR) – Bestemmingsplan Veemarkt (1^e herziening)".

Vervoer gevaarlijke stoffen over wegen

Het risico bij transportassen wordt veroorzaakt door de mogelijkheid van beschadiging van een transportmiddel (b.v. tankwagen) als gevolg van een ongeval, bijvoorbeeld een aanrijding en/of door brand. Hierdoor kan een deel of de gehele lading vrijkomen. De meest relevante stoffen zijn vloeibare gassen (b.v. LPG), brandbare vloeistoffen (b.v. benzine) en giftige stoffen. Bij een ongeval met vloeibaar gas kan dat gas vrijkomen en ontbranden met het mogelijk ontploffen van een tankwagen tot gevolg. Een ongeval met brandbare vloeistof zal leiden tot een grote brand met veel hittestraling. Een ongeval met giftige stoffen zal vaak leiden tot de vorming van een giftige gaswolk.

Vanwege de risico's is een toets uitgevoerd aan risiconormen volgens de uitgangspunten van het Basisnet. Dit Basisnet is per 1 april 2015 wettelijk verankerd door middel van aanpassing van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen en het nieuwe Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt). Het Bevt beschrijft de afstanden tussen transportroutes en (beperkt) kwetsbare objecten en bestemmingen. Dit zijn alle plaatsen waar zich regelmatig personen bevinden m.u.v. verkeersdeelnemers. De getoetste normen hebben betrekking op het zogenaamde plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Transport van gevaarlijke stoffen over de A27

Voor de A27, ter hoogte van het plangebied, bestaat volgens het Basisnet geen $PR=10^{-6}$ contour.

Wel bestaat er volgens de uitgangspunten van het Basisnet een plasbrandaandachtsgebied (PAG). Het PAG heeft uitsluitend een overlap met de bestemming Groen. In de planregels is een verbod opgenomen voor bebouwing binnen het PAG. Daarmee wordt voldaan aan de voorwaarden uit het Besluit externe veiligheid transportroutes. Het groepsrisico blijft ruim onder de oriëntatiewaarde. De hoogte van het groepsrisico is het resultaat van een langdurig afwegingsproces tot het optimaliseren van de externe veiligheid rond het totale Nederlandse wegennet, hetgeen heeft geleid tot het Basisnet. Bij dit proces waren gemeente, wegbeheerder en ministerie betrokken en is een optimum gezocht voor groeimogelijkheden van het vervoer en het behoud van ontwikkelmogelijkheden voor de gemeente.

Gelet op het voorgaande wordt het groepsrisico als aanvaardbaar beschouwd, mede rekening gehouden met de mogelijkheden voor de rampenbestrijding en zelfredzaamheid.

Het wegvervoer van gevaarlijke stoffen legt geen beperkingen op aan het bestemmingsplan.

De onderbouwing van de conclusies zijn weergegeven in de bijlage:

- Rapportage van de RUD Utrecht: "Toetsing plaatsgebonden risico (PR) en verantwoording groepsrisico (GR) – Veemarkt (1^e herziening)"

Toetsing plaatsgebonden risico (PR) en verantwoording groepsrisico (GR)

Bestemmingsplan Veemarkt (1^e herziening)

Auteur : J. van Berkel
Datum : 26 augustus 2015

Inhoud

1.	Inventarisatie plangebied.....	3
2.	Wettelijk kader	3
3.	Vervoer gevaarlijke stoffen over wegen, spoorwegen en water	4
3.1.	Basisnet.....	4
3.2.	Vervoer over de A27.....	4

1. Inventarisatie plangebied

In en direct rond het plangebied is een inventarisatie gedaan naar risicoveroorzakende activiteiten. Dit heeft het volgende overzicht opgeleverd:

1. Vervoer van gevaarlijke stoffen over wegen, spoorwegen en water. Grenzend aan het plangebied bevindt zich de A27. Deze weg is daarmee relevant voor het plangebied. De nieuwbouwlocaties (woningen) bevinden zich allen op meer dan 200 meter van de A27. Andere Basisnet-transportassen liggen allen op zeer grote afstand (meer dan een kilometer) van het plangebied. Nadere beschouwing is niet nodig.
2. Vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen. In of nabij het plangebied bevinden zich geen buisleidingen voor gevaarlijke stoffen.
3. Bedrijven die vallen onder het Bevi. In het plangebied bevinden zich geen Bevi bedrijven. Ook buiten het plangebied bevinden zich geen Bevi bedrijven die van invloed zijn op het plangebied.

2. Wettelijk kader

Het werken met, de opslag en het transport van gevaarlijke stoffen leidt tot veiligheidsrisico's voor omwonenden, bedrijven en passanten. Om deze risico's te beheersen worden in bestemmingsplannen de relaties tussen deze activiteiten en hun omgeving conform wet- en regelgeving verantwoord en vastgelegd. De normen en richtlijnen zijn onder andere vastgelegd in het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt; voor transport over weg, spoor en water).

Het Bevt geeft antwoord op vragen hoe om te gaan met ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van transportroutes. In het Bevt staan twee soorten risico's beschreven waarop normen en richtlijnen van toepassing zijn. Het betreft het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR). Naast risiconormeringen kent het Bevt tevens een extra afstandsbepaling, het zogenaamde plasbrandaandachtsgebied. Voor dit plasbrandaandachtsgebied geldt een motivatieplicht indien bebouwing gewenst is. Indien nieuwe bebouwing wordt gerealiseerd moet deze aan extra brandveiligheidseisen volgens het Bouwbesluit voldoen.

Het plaatsgebonden risico (PR) geeft aan hoe groot de overlijdenskans is indien een persoon zich permanent op een bepaalde plek bevindt. De wetgever beschouwt een overlijdenskans van eens in de miljoen jaar (aangeduid met 10^{-6}) voor nieuwe situaties als acceptabel. Vertaald naar het bestemmingsplan (in dit geval de plankaart) kan het $PR=10^{-6}$ worden weergegeven als een contour (10^{-6} - contour). Rondom een bedrijf is dat vaak een cirkel, langs een transportas zijn dat min of meer parallelle lijnen aan beide zijden. Alle punten op de cirkel of lijnen vertegenwoordigen een plaatsgebonden risico van één op de miljoen jaar. Het plaatsgebonden risico vertegenwoordigt dus een afstandsnorm. Voor de afstand tussen de risicoveroorzakende activiteiten en kwetsbare objecten is die norm een harde grenswaarde. Voor de afstand tot beperkt kwetsbare objecten is die norm een richtwaarde waarvan mag worden afgeweken als daar een gegronde reden voor is. Binnen de 10^{-6} - contour mogen geen nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten worden bestemd of gebouwd. Voor bestaande situaties gelden overgangsregels.

Het groepsrisico (GR) geeft de kans aan op het overlijden van een groep mensen ten gevolge van een calamiteit. Het Bevt verplicht ertoe dat bij besluiten op grond van de Wet ruimtelijke ordening het groepsrisico wordt beschreven en gemotiveerd. Voor het toetsen van het groepsrisico wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde oriëntatiewaarde. Dit is geen harde wettelijke norm maar een houvast om te toetsen of het groepsrisico acceptabel is al dan niet in combinatie met maatregelen voor de bestrijding van ongevallen. Volgens het Bevt moet het groepsrisico bepaald worden binnen het invloedsgebied, hetgeen bepaald wordt door de afstand waarbij voor 1 % van de blootgestelde personen dodelijk letsel optreedt bij het grootst mogelijke ongeval, de zogenaamde 1% letaliteit contour. Ook hier verschilt de grootte per transportas.

Er zijn twee manieren om het groepsrisico te verlagen. Het is mogelijk maatregelen te nemen bij de risicoveroorzakende activiteit of het is mogelijk maatregelen te nemen in de omgeving daarvan. De mogelijkheid om maatregelen te nemen bij transportroutes over weg, spoor en water zijn op lokaal niveau niet of nauwelijks aanwezig; gemeenten kunnen bijvoorbeeld niet sturen op aantallen vervoersbewegingen.

3. Vervoer gevaarlijke stoffen over wegen, spoorwegen en water

Het risico bij transportassen wordt veroorzaakt door de mogelijkheid van beschadiging van een transportmiddel (b.v. een tankwagen) als gevolg van een ongeval, bijvoorbeeld een aanrijding en/of door brand. Hierdoor kan een deel of de gehele lading vrijkomen. De meest relevante stoffen zijn vloeibare gassen (b.v. LPG), brandbare vloeistoffen (b.v. benzine) en giftige stoffen. Bij een ongeval met vloeibaar gas kan dat gas vrijkomen en ontbranden met het mogelijk ontploffen van een tankwagen tot gevolg. Een ongeval met brandbare vloeistof zal leiden tot een grote brand met veel hittestraling. Een ongeval met giftige stoffen zal vaak leiden tot de vorming van een giftige gaswolk.

3.1. Basisnet

Landelijk is een Basisnet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over wegen, spoorwegen en vaarwegen ontwikkeld. Het Basisnet geeft zekerheid over de te verwachten transportfrequenties en de daarbij behorende zonering. De uitgangspunten van het Basisnet, waaronder de transportfrequenties waarmee gemeenten bij risicoanalyses dienen te rekenen, zijn wettelijk verankerd door middel van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen, het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en de Regeling basisnet. Het Bevt beschrijft de afstanden tussen transportroutes en (beperkt) kwetsbare objecten en bestemmingen. Dit zijn alle plaatsen waar zich regelmatig personen bevinden m.u.v. verkeersdeelnemers. De transportfrequenties, opgenomen in de Regeling basisnet, corresponderen met de maximale gebruiksruimte voor het vervoer. Voor de berekening van de risico's ten behoeve van dit plan is gerekend met de Basisnet uitgangspunten uit de Regeling basisnet.

De getoetste normen hebben betrekking op het zogenaamde plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

3.2. Vervoer over de A27

Omgeving van de A27

Het plangebied ligt ten westen van de A27 en grenst aan de A27. Ten noorden van het plangebied en ten westen van de A27 bevindt zich de woonwijk Voordorp. Ten zuiden, ook westelijk van de A27, bevindt zich een park met een sportterrein en enkele losstaande gebouwen van een manege en een bedrijfslocatie. Het gebied ten oosten van de A27 is agrarisch van aard en nagenoeg onbebouwd.

Uitgangspunten van het Basisnet

De uitgangspunten van het Basisnet worden onder andere bepaald door de transportfrequenties. Deze bedragen voor het aan het plangebied grenzende trajectdeel van de A27: 4000 voertuigen met brandbare gassen (LPG, propaan) per jaar.

Over de A27 worden ook andere gevaarlijke stoffen vervoerd (brandbare vloeistoffen zoals benzine, toxische vloeistoffen zoals acrylnitril), maar van alle gevaarlijke stoffen zijn de brandbare gassen maatgevend voor het groepsrisico.

De transportfrequenties en nog enkele andere uitgangspunten zijn opgenomen in bijlage I (tabel basisnet weg) van de Regeling basisnet.

Toetsing plaatsgebonden risico

Op basis van de uitgangspunten van het Basisnet is er rond dit deel van de A27 geen $PR=10^{-6}$ contour aanwezig. Er hoeft daarom geen toets plaats te vinden naar de aanwezigheid van (beperkt) kwetsbare objecten. Wel bestaat er voor het genoemde wegdeel een zogenaamd plasbrandaandachtsgebied (PAG) van 30 meter, gerekend vanaf de rand (= buitenste kantstreep) van de weg. Op grond van het Bevt geldt een verantwoordingsplicht indien binnen deze zone (beperkt) kwetsbare objecten mogelijk worden gemaakt. In de planregels is opgenomen dat binnen de PAG-zone geen (beperkt) kwetsbare objecten gerealiseerd mogen worden.

Verantwoording groepsrisico

Volgens het Bevt moet een zogenaamde verantwoording van het groepsrisico worden uitgevoerd. Indien echter kan worden aangetoond dat het groepsrisico niet hoger is dan $0,1 \times$ de oriëntatiewaarde, dan kan worden volstaan met een beperkte verantwoording van het groepsrisico. Ten behoeve van het bestemmingsplan Veemarkt is in 2011 een berekening uitgevoerd van het groepsrisico. Bij die berekening bedroeg het groepsrisico $0,035 \times$ de oriëntatiewaarde. Deze berekening is weliswaar gedateerd, maar gezien de ligging van die lage waarde ten opzichte van de waarde $0,1 \times$ de oriëntatiewaarde kan worden aangenomen dat het groepsrisico ook nu niet hoger zal zijn dan $0,1 \times$ de oriëntatiewaarde. Deze aanname wordt bevestigd door de 'Handleiding Risicoanalyse Transport (HART)'. Volgens deze handleiding zal de waarde van $0,1 \times$ de oriëntatiewaarde niet gehaald worden. Volgens tabel 3 van de bijlagen bij de HART zal er zelfs bij een personendichtheid van 400 per ha (éénzijdige bebouwing) nog geen overschrijding van die waarde plaatsvinden. Die dichtheid wordt niet gehaald binnen het plangebied. Er kan dus worden volstaan met een beperkte verantwoording van het groepsrisico.

- Een beperkte verantwoording houdt in dat wordt ingegaan op:
 - De mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp op een transportroute.
 - De mogelijkheden voor personen om zich in veiligheid te brengen indien zich een ramp voordoet.

Maatregelen m.b.t. voorbereiding van bestrijding en beperken omvang van zwaar ongeval

De volgende locatiespecifieke voorwaarden bepalen of een (dreigend) zwaar ongeval goed bestreden kan worden of zelfs voorkomen:

1. Bluswatercapaciteit. De totale bluswatercapaciteit wordt voor de bestrijding van een (dreigend) zwaar ongeval op de A27 als voldoende beschouwd.
2. Inzettijd. Inzettijd van de brandweer is goed. Het plangebied wordt bediend door de zeer nabij gelegen brandweerpost aan de Sartreweg. Tevens kan een snelle inzet plaatsvinden vanuit de brandweerposten aan de Helling en Vlampijpstraat.
3. Bereikbaarheid. Het gaat om een snelweg met veel rijstroken. De bereikbaarheid op de snelweg is geen probleem. Ook de locaties langs de snelweg in het plangebied zijn, vanwege de ruime infrastructuur allen goed bereikbaar.

Mogelijkheden voor personen om zich in veiligheid te brengen bij een "dreigend" zwaar ongeval

Naast het beschouwen van de mogelijkheden m.b.t. voorbereiding van bestrijding en beperken omvang van zwaar ongeval, is het gebruikelijk om de zelfredzaamheid van personen in de omgeving te verantwoorden.

- Vluchtmogelijkheden vanaf de planlocatie. Bij een dreigende calamiteit moeten personen in het plangebied in staat zijn om snel van de bedreigde plek weg te kunnen komen. Hiervoor is het nodig dat er in voldoende richtingen straten en wegen zijn waarlangs men kan vluchten. Deze mogelijkheden zijn in voldoende mate in het plangebied aanwezig vanwege de ruime infrastructuur. Overigens is de afstand tot de snelweg op de meeste plaatsen al vrij groot. De sportvelden bevinden zich weliswaar op vrij korte afstand, maar de meeste mensen bevinden zich buiten en zijn goed zelfredzaam. De woonbebouwing bevindt zich op meer dan 200 meter en is goed, en in de goede richting, ontsloten naar de Sartreweg.
- Zelfredzaamheid. Gelet op het karakter van het plangebied kan ervan worden uitgegaan dat de meeste mensen een goede gezondheid hebben en mobiel zijn. Dit betekent dat personen zich bij een eventuele dreigende situatie op eigen kracht goed in veiligheid kunnen brengen.

Conclusies

Voor de A27, ter hoogte van het plangebied, bestaat volgens het Basisnet geen $PR=10^{-6}$ contour.

Wel bestaat er volgens de uitgangspunten van het Basisnet een plasbrandaandachtsgebied (PAG). Het PAG heeft uitsluitend een overlap met de bestemming Groen. In de planregels is een verbod opgenomen voor bebouwing binnen het PAG. Daarmee wordt voldaan aan de voorwaarden uit het Besluit externe veiligheid transportroutes.

Het groepsrisico blijft ruim onder de oriëntatiewaarde. De hoogte van het groepsrisico is het resultaat van een langdurig afwegingsproces tot het optimaliseren van de externe veiligheid rond het totale Nederlandse wegennet, hetgeen heeft geleid tot het Basisnet. Bij dit proces waren gemeente, wegbeheerder en ministerie betrokken en is een optimum gezocht voor groeimogelijkheden van het vervoer en het behoud van ontwikkelmogelijkheden voor de gemeente. Gelet op het voorgaande wordt het groepsrisico als aanvaardbaar beschouwd, mede rekening gehouden met de mogelijkheden voor de rampenbestrijding en zelfredzaamheid.

Het wegvervoer van gevaarlijke stoffen legt geen beperkingen op aan het bestemmingsplan.